Է ՏԱՐԻ 1812 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 20 ԱՐԱՑ 4382 — Հ. Տ. 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1890 — Ն. Տ. 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 — ՀԻՃՐ. 17 ՃԻՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 1307 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐ ՊԷՏՔ ԷՆ ԻՄԷ ԴԻՊԻՊԻՆ ՏԵՍՆԻ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible] ՕՐԱԳԻՐ
Գալատիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌وك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գանձուած արժէք	160
» » Վեցմսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Վեցմսեայ » »	100
Օտար երկիրներու տարեկան գին	56
» » Վեցմսեայ » »	28

Դուռը գրկուած յայտարարութիւնները Տնօրէնութեան վրայ է
խմբագրութեան գրկուած նամակներ կամ գրքեր չեն լրատրիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ընտանեկան երեկոյթներ, պարահանդէս, թատերական ներկայացում Բարեկենդանի օրերու մէջ պատեհ առիթ կը համարուին պարարելու վարժարանաց վտիտ եկամտայոյցները։

Յառաջիկայ երկու չաբաթներու մէջ պիտի ունենանք Օրթագիւղի Ս. Հռիփսիմեանց և Նեքատարեան վարժարանին ի Նպաստ ընտանեկան երեկոյթն, ի Նպաստ Գատը-գիւղի Արամեան երկսեռ վարժարանի պարահանդէսն, ու Գում-Գարուի Ուսումնասիրաց ընկերութեան ի Նպաստ թատերական ներկայացումը։

Այս երեք հիմնարկութիւններ որքան որ ալ իրը թաղային հաստատութիւններ նկատուին, բայց և այնպէս ըստ բաւականին ընդհանրական հանգամանք կրնան ունենալ։

Երեսուն տարի է որ հիմնարկուած է Օրթագիւղի Ս. Հռիփսիմեանց աղջկանց վարժարանն, և, զարմանալի երեւոյթ, այս երկարատեւ ժամանակամիջոցին երբեք մի օր չէ չեղած իր ուղղութենէն, և ոչ ալ խանգարումի վիճակին ենթարկուած։ Ո՞ր թաղային դպրոց կարող եկած է անընդհատ չարունակել երեսուն տարի բարեկարգ վիճակի մէջ։ Տիկիններու և օրիորդներու խնամակալութիւններ միմեանց յաջորդելով, և հաւատարիմ աւանդապահներ հանդիսանալով, հասուցած են վարժարանն այն լաւ վիճակին յորում կը գտնուի այժմ։ Ո՞չ ապաքէն խնամակալուհիներու այս հաստատամտութիւնը կ'ապացուցանէ թէ ամէն ատեն բացարձակ ճշմարտութիւն չէ այն վճիռն որու համեմատ «կին փոփոխամիտ է»։

Երեսուն տարիներու մէջ այդ վարժարանն ազգին նուիրած է հարիւրաւոր աշակերտուհիներ որք ոչ միայն ի Պոլիս, այլ և Օրթագիւղ, Գատըգիւղ, Գում-Գարուի, Ուսումնասիրաց ընկերութեան ի Նպաստ թատերական ներկայացումը։

Այս երեք հիմնարկութիւններ որքան որ ալ իրը թաղային հաստատութիւններ նկատուին, բայց և այնպէս ըստ բաւականին ընդհանրական հանգամանք կրնան ունենալ։

Երեսուն տարի է որ հիմնարկուած է Օրթագիւղի Ս. Հռիփսիմեանց աղջկանց վարժարանն, և, զարմանալի երեւոյթ, այս երկարատեւ ժամանակամիջոցին երբեք մի օր չէ չեղած իր ուղղութենէն, և ոչ ալ խանգարումի վիճակին ենթարկուած։ Ո՞ր թաղային դպրոց կարող եկած է անընդհատ չարունակել երեսուն տարի բարեկարգ վիճակի մէջ։ Տիկիններու և օրիորդներու խնամակալութիւններ միմեանց յաջորդելով, և հաւատարիմ աւանդապահներ հանդիսանալով, հասուցած են վարժարանն այն լաւ վիճակին յորում կը գտնուի այժմ։ Ո՞չ ապաքէն խնամակալուհիներու այս հաստատամտութիւնը կ'ապացուցանէ թէ ամէն ատեն բացարձակ ճշմարտութիւն չէ այն վճիռն որու համեմատ «կին փոփոխամիտ է»։

Երեսուն տարիներու մէջ այդ վարժարանն ազգին նուիրած է հարիւրաւոր աշակերտուհիներ որք ոչ միայն ի Պոլիս, այլ և

ցանէր իրեն դէմ, նոյն իսկ իւր կուսակցութեան յառաջացեալ մասանց մէջ։ Եթէ մերժէր, իւր կուսակցութեան կաթոլիկ հատուածոց աջակցութենէն կը զրկուէր։ Հետեւապէս, Կարոլը միջմտեց, իւր խորհրդով Լիխթենշթայն իշխան ո՛չ միայն իւր ձախող օրէնքն ետ առաւ, այլ և քաղաքական կանոնէն հրաժարեցաւ բոլորովին, և ասպարէզը բաց մնաց պատուաբեր իրաւախոհութեան մը, որ Գերմաններուն չահաւոր եղաւ, քանի որ կառավարութեան մէջ անոնց բաժին մը կուտայ վերստին և Պոհեմիոյ մէջ չեխական հակառակութեան չափ մը կը դնէ, և Զեհերուն ալ չահաւոր եղաւ, քանի որ պաշտօնի վրայ կը պահէ Թասֆիֆ Կամին Նախարարութիւնն, և վերջնապէս կը Նուիրագործէ չեխական ազգային կարգ մը իրաւունքներ, զորս երբեմն գերման Նախարարութիւնը կը զլանար անոնց։

Ի ՌՈՒՍԻԱ

Անցեալները Թ-ոյ մէջ ընդարձակ տեղեկութիւններ հրատարակեցան ի Սիպերիա եաքութսք քաղաքին մէջ գործուած խժդժութեան մը վրայ, ուր աքսորի դատապարտուած անձինք կարծեցեալ դիմադրութեան որ պատճառաւ հրացանի բռնուած էին։ Այս ցաւալի դէպքին պատմութիւնն այն ատեն հաղորդեցինք մեր ընթերցողաց։

Թ-ոյ իւր փետր. 1 թուով նոյն դէպքին վրայ նոր խմբագրական մը հրատարակելով, կը ծանուցանէ թէ յանցաւոր պաշտօնատարք ո՛չ միայն չեն պատժուած, ինչպէս հանրային կարծիքը կը պահանջէր, այլ անոնց գլխաւորը, կառավարիչ Օսթաշին, առաջինանի և պաշտօնի բարձրացումի բաց ուած է, և իւր մեղակիցք ևս կառավարական չնորհաց արժանացած են։ Այս առթիւ Թ-ոյ խստիւ կը քննադատէ ռուսական վարչային մեթոտները։

Ի ՓԱՐԻԶ

Ի Փարիզ օրուան «առիւծն» է Նիքոլա մեծ դուքսն, հօրեղբայր Զարին, որ բազմաթիւ հետեւորդներով ֆրանսական ոստանն հասաւ, չարաչի մը կենալու դիտաւորութեամբ, և ֆրանսայի կառավարական մարմնոց և ժողովրդեան կողմէ ամենայն հանգիստ։ Փարիզի Նիս պիտի երթայ, իւր խանդարեալ առողջութիւնը դարմանելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Իտալական լրագիրք ոմանք կը գանգատին թէ գերման սեղանաւորք Իտալիոյ օգնել կը յօժարին ա՛ն պարագայից մէջ միայն ուր Իտալիա Նիւթական երաշխաւորութիւն մը կարող է ընծայել։ Պերլինի սեղանաւորք Իտալիոյ «անառեսական դրաւման» կը ձգտին։ Ի Հռոմ հիմնուելիք կայուածական վարկի դրամատունը գերման սեղանաւորաց ձեռքը պիտի անցնի։ Այս ըսել է թէ Իտալիոյ անշարժ կալուածք պիտի դրաւին յօդուտ գերման դրամատեարց։

Ի ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ

Սերբիա Փինթօ հաղարապետ մերժեր է Լիսբոնեան Ավրիկէ իրեն առաջարկեալ նոր պայմանն, որով Լիսպոնի կառավարութիւնը կ'ուզէր Փորթուկալէն հեռի պահել ժողովրդական հաղարապետը։

Սերբիա Փինթօ զինուորական ծառայութենէն հրաժարական տալ ուզեր է, Լիսպոն վերադառնալու ազատ լինելու համար, ուր քաղաքական գեր պիտի կրնայ կատարել, իբրեւ նոր Պուլանժէ մը։

Փորթուկէզ Հանրապետականք, որք արքայական կառավարութեան դէմ դժուարութիւններ յարուցանելու առիթ կը փնտռեն, որոշեր են հաղարապետին առաջարկել որ իրենց գլուխ լինի։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Թրիէսթէէ կը ծանուցուի թէ այն կողմանց Իտալացի ժողովուրդ սաստիկ դժգոհութիւն կը ցուցնէ ինչ ինչ վարչային վարմանց նկատմամբ։ Նորընտիր աւստրացի կառավարիչ Պառոն Ռինալտի պաշտօնական պտոյտ մը կ'ընէ Իսարիոյ եղերաց վրայ, և ամենուրեք գերմաններէն կը խօսի երբ տեղային իշխանութեանց ուղղէ իւր խօսքը։ Ժողովուրդը կը դժուարանայ ճանաչուն վրայ շարուելէ և աւստրացի կառավարիչն ողջունելէ, և տեղային իշխանութիւնք ամենուրեք խալարէն կը խօսին Ն. Վսեմութեան։

Ի ՆԻՍ-ԵՈՐՔ

1888 յունուար 1էն մինչեւ 1890 յունուար 1, երկու տարւոյ մէջ, մինչեւ նոր եկեղեցիք շինուեցան ի Նիւ-Եորք, չորս միլիոն տարի (800 հազար անգլ. ոսկւոյ) ծախիւք։ Այս եկեղեցաց տասն Հռոմէականաց է, Ցեացեալը զանազան բողոքական հասարակութեանց։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ՆԻՍՍ Ժ.

Ո-ՐԲ-Ի, 26 Յ-ԱՆՈՒ-Ր 1890

Ազգային Ժողովոյ Ի. նիստը տեղի ունեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Ազգ. Խորհրդարանին մէջ, ի ներկայութեան ԿԿ երեսփոխանաց, ընդ. նախագահութեամբ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Ազնուապետ Տր. Յ. Թիրեանեան էֆէնտիի։

Ատենական գործողութեանց կարգին մէջ վաւերացան Ը. և Թ. նիստերու ատենագրութիւնք։

Դիւանը ծանոյց Ժողովին թէ՝ Կաթողիկոսական Յանձնաժողովոյ անդամ ներէն Դեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազան հիւանդ ըլլալով ներկայ չ'գտնուիր այս աւուր նստին, որ մասնաւորապէս գումարուած է լսելու համար Կաթողիկ. Յանձնաժողովոյ տեղեկագիրը։ Նմա նապէս Ժողովին հաղորդուեցաւ Վրսեմ. Նուբեան էֆէնտիի նամակն որով կը ծանուցանէր թէ հիւանդութեան պատճառաւ բացակայ պիտի մնայ։

Այս բացակայութեանց պատճառաւ Կաթողիկ. Յանձնաժողովէն ոչ ոք ներկայ էր։ բայց քիչ յետոյ Իւթիւճեան Կարապետ էֆ. գալով միակ ներկայացուցիչն եղաւ յիշեալ Յանձնաժողովոյն։

Վ-ԵՐ. Ա-ՆՆ-Ն Ֆ-Ը-Ն Ա-Լ-ՆԵ-Ն խօսելով Կաթողիկ. Յանձնաժողովոյ կազմութեան մասին, կարծիք յայտնեց թէ Յարութիւն էֆ. Մերեէմ-գուլի հրաժարած ըլլալով երեսփոխանութենէ, պէտք էր որ հրաժարէր նաեւ Կաթողիկ. Յանձնախումբի անդամակցութենէ, քանի որ այդ Յանձնաժողով խորհրդարանական յանձնաժողով մը ըլլալով, երեսփոխաններ միայն կրնան մասնակցիլ անոր։ Հետեւաբար սխալ մը եղած է հրաւիրել զՄերեէմ-գուլի էֆէնտի մասնակցիլ Կաթողիկ. Յանձնաժողովոյ աշխատութեանց։

Ա-Ր-Ի Ն-Ի. Ա-Ր-Ի-Ա-Ն պատասխանեց թէ՝ Ս. Պատրիարք Հայրը սխալ մը չէ ըրած հրաւիրելով Մերեէմ-գուլի էֆէնտին Յանձնաժողովոյ աշխատակցութեան. 1883ին երբ կազմուեցաւ Կաթողիկ. Յանձնաժողովն, անոր անդամ ընտրուեցաւ Սերվիչէն էֆէնտի որ երեսփոխան չէր. արդ, Ազգ. Ժողովն այդ ընտրութեամբ ընդունած է սա սկզբունքը թէ՝ ոչ-երեսփոխան մը կրնայ մասնակցիլ խորհրդարանական Յանձնաժողովի, հետեւաբար Ս. Պատրիարք Հայրն ալ այդ սկզբունքի գործադրութիւնն ըրած է։

Ս. Պ-ՐՏ-Ր Հ-ՐԸ յայտնեց թէ ներքին կանոնադիրը միայն կրնայ որոշել թէ ոչ-երեսփոխան մը կրնայ մասնակցիլ խորհրդարանական Յանձնախումբի մը, և քանի որ ներքին կանոնադիր չկայ, ինք նախընթաց սովորութեանց հետեւած է, և ըստ այնմ հրաւիրած է Մերեէմ-գուլի էֆէնտին մասնակցիլ խորհրդարանական Յանձնաժողովոյ աշխատութեանց։

Ա-Ն-Ի-Ա-Ն Է-Ֆ. Ժողովին թէ՝ Առաջնորդական բարեկարգութեանց Ծրագիրը, որ նախորդ Բաղ. Ժողովոյ օրով օրակարգին մէջն էր, ինդրոց կարգն անցուցնելու յուսալու սիպողականութիւն արուած է Ս. Պատրիարք Հօր եւ Ազգ. Վարչութեան կողմէ։

Ս. Պ-ՐՏ-Ր Հ-ՐԸ տեղեկութիւններ հաղորդեց այդ Ծրագրի կազմութեան մասին։ յայտնեց թէ այդ Ծրագիր կրնայ շատ յազուծներ յարուցանել Երեսփոխանական Ժողովոյ մէջ։ հետեւաբար Թառն Ժողովոյ կարծիքն էր որ Ազգ. Ժողովը Յանձնաժողով մը ընտրէ որ Պատրիարքին ու Վարչութեան հետ միասին ուսումնասիրեն թեմական բարեկարգութեանց խնդիրն եւ նոր Ծրագիր մը ներկայեցնէ Ժողովին։ միայն թէ Ժողովն Յանձնախումբ մը ընտրելէ առաջ պէտք է վճռաբանի ներկայացեալ Ծրագրին վրայ և այդ վճռաբանութեանց ուղղութեան համաձայն Յանձնախումբ մը ընտրէ։

Ա-Ն-Ի-Ա-Ն Է-Ֆ. Ս-ՐԲ-Ա-Ն առաջարկեց որ Պատրիարք ու Վարչութիւն նիթէ կ'ուզեն կրնան դիմել իրենց խորհրդականներ առնուլ, ուսումնասիրել թեմական բարեկարգութեանց խնդիրն եւ նոր Ծրագիր մը ներկայել Ժողովին։ միայն թէ Ժողովն Յանձնախումբ մը ընտրելէ առաջ պէտք է վճռաբանի ներկայացեալ Ծրագրին վրայ և այդ վճռաբանութեանց ուղղութեան համաձայն Յանձնախումբ մը ընտրէ։

Ա-Ն-Ի-Ա-Ն Է-Ֆ. Ս-ՐԲ-Ա-Ն առաջարկեց որ Պատրիարք ու Վարչութիւն նիթէ կ'ուզեն կրնան դիմել իրենց խորհրդականներ առնուլ, ուսումնասիրել թեմական բարեկարգութեանց խնդիրն եւ նոր Ծրագիր մը ներկայել Ժողովին։

Վ-ԵՐ. Ա-Ն-Ն Ֆ-Ը-Ն Ա-Լ-Ն-Ն առաջարկեց որ Պատրիարք ու Վարչութիւն նիթէ կ'ուզեն կրնան դիմել իրենց խորհրդականներ առնուլ, ուսումնասիրել թեմական բարեկարգութեանց խնդիրն եւ նոր Ծրագիր մը ներկայել Ժողովին։ միայն թէ Ժողովն Յանձնախումբ մը ընտրելէ առաջ պէտք է վճռաբանի ներկայացեալ Ծրագրին վրայ և այդ վճռաբանութեանց ուղղութեան համաձայն Յանձնախումբ մը ընտրէ։

Ա-Ն-Ի-Ա-Ն Է-Ֆ. Ս-ՐԲ-Ա-Ն առաջարկեց որ Պատրիարք ու Վարչութիւն նիթէ կ'ուզեն կրնան դիմել իրենց խորհրդականներ առնուլ, ուսումնասիրել թեմական բարեկարգութեանց խնդիրն եւ նոր Ծրագիր մը ներկայել Ժողովին։

Վ-ԵՐ. Ա-Ն-Ն Ֆ-Ը-Ն Ա-Լ-Ն-Ն առաջարկեց որ Պատրիարք ու Վարչութիւն նիթէ կ'ուզեն կրնան դիմել իրենց խորհրդականներ առնուլ, ուսումնասիրել թեմական բարեկարգութեանց խնդիրն եւ նոր Ծրագիր մը ներկայել Ժողովին։

Դիւանական գործողութիւններէ՝ յետոյ, Ժողովն օրակարգին անցնելու-զեց, բայց վէճ ծագեցաւ օրինական թիւ ունենալու կամ չունենալու խնդրոյն վրայ։

Նախորդ նստի մէջ Ժողովն ընդունած էր ներքին կանոնադրի Ծրագրին մէջէն հետեւեալ յօդուածն։

Յօդ. 30—ներբ Ատենական գործողութիւնք կ'աւարտին, որոց սակայն մէկ ժամէ աւելի ժամանակ չգրաւելուն մեծ խնդամք պէտք է տանի Դիւանն, օրակարգի մեռք կը զարնուի, — ԷՆԴԷՐԸԸ Կ-ՐԷ-Ա ՀԻ-ՏԲ-ՆԵ-ՐԻԿ — ՕՐ-ՏԷՆ Կ'ԷՆԴԷՐԻՆ. եթէ ներկայ երեսփոխանաց թիւն ընտրեալ և պաշտօնի վրայ գտնուող Երեսփոխանաց թուոյն կէսէն գոնէ մէկ աւելի է, զոր Դիւանը Նախագահին հետ միասին կ'բաւուգէ ներկայութեան տումարէն ուր ժողովականք կ'ստորագրեն ի մտանելն ի սրբոյ ժողովոյ։

Ժողովականներէ չատեր յայտարարեցին թէ այդ կանոնի համեմատ կարելի չպիտի ըլլայ օրակարգին անցնիլ, զի պաշտօնի վրայ գտնուող երեսփոխանաց թիւն 100 ըլլալով կէսէ մէկ աւելին 51 է, հետեւարար ԿԿ երեսփոխաններով կարելի չըլլար վճռաբանութեան մտնել։ ուրիշ երեսփոխաններ տարբեր կարծիք յայտնեցին, և առարկեցին թէ կարելի է վճռաբանութեան մտնել բայց որոշման համար սպասել 51 թուոյն։

Սակայն թէ՝ Ատենապետ էֆէնտին և թէ՝ ներկայ երեսփոխանաց մեծամասնութիւնն յայտարարեցին թէ 3րդ յօդուածի տրամադրութիւնը խիստ ծանաց տեղի չկրնար տալ և թէ առանց յետուն և մէկ երեսփոխանի ներկայութեան վճռաբանութեան մտնել կարելի չէ։

Այս յայտարարութեան վրայ, ժողովը վերջացաւ առանց կանոնիզոսական խնդրով զբաղելու, յաջորդ նիստը մէկ ամիսէն գումարելու որոշմամբ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ, նախ քան զգումարումն Ազգ. Ժողովոյ, ընդ. նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ ժողովն խորհրդակցութիւններ կատարեց կարեւոր խնդրոյ վրայ, ինչպէս նաեւ տնօրինոց այլ և այլ ներքին և յարաբերական խնդիրներ։

Դեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազան որ դալուկէ (-ՐԵԼԷ) կը տառապէր բաւական օրերէ ի վեր, այժմ անկողնոյ կը ծառայէ։

Հանգուցեալ Սաեփան էֆ. Բարսեղեանի յուզարկաւորութեան հանդէսն երէկ մեծ շքով կատարուեցաւ ի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Սկիւտարու։ Դեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէքսիճեան կը պատարագէր փոխանակ Ամեն. Խրիմեան Սրբազանի, որ տկարութեան պատճառաւ եւս կենցած էր այդ պաշտամունքը կատարելէ։ Ժամը 5ին աւարտեցաւ Պատարագն և 4½ ժամ յետոյ սկսաւ կատարուիլ մեռելական կարգը։ Դամբանականը խօսեցաւ Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ որ նկարագրեց հանգուցեալին ուրախնչիդամեայ արդիւնաւոր կեանքն և դրուատեց նորա բարեմասնութիւններն՝ նախապետ անուանելով զնա և նմանցուցանելով Երանելւոյն Սորայ, որոյ նման, ըստ, գիտցաւ սա համբերել իւր կենաց վերջին տարիներուն մէջ մանաւանդ այն բազմադիմի ազէտից և վշաց՝ որք հեզգէնտ եկան պաշարեցին այս տարաբաղդ ծերունին և գառնապէս վիրաւորեցին իւր սիրտն և ոգին։ Քիչ կսկիծ չէր, ըստ Խրիմեան Սրբազան, սրտաճմլիկ ազէտը զոր կրեց այս տարաբաղդ ծերունին իրր տարիս կէս յառաջ անակնկալ և վաղաղէր սպանմամբ իւր սիրելի ամուսնոյն և կրտսեր որդւոյն, որոնցմէ ողջ առողջ վիճակի մէջ բաժնուելով առաջի իրիկուընէ մնած էր ի քուն, և առաւօտուն յարթնութեան՝ գտաւ զնոսա յատակեանական քնոյ մէջ արիւնաթաթաւ։ Ի վերջոյ համառօտիւն հանգուցելոյն կենսագրութիւնն ըրաւ Խրիմեան Ամենարան և խօսքը կնքեց մխիթարութիւն և կենաց երկարութիւն մաղթելով նորա միակ որդւոյն յաւարտ դամբանականէն և թոռանցն։

Ապա սկսաւ թափորն յուզարկաւորութեան, ներկայութեամբ Ամեն. Խրիմեան և Դեր. Ալէքսիճեան Սրբազան Հայրց, ընդ որս կը գտնուէին հինգ վարդապետք և տասնչորս քահանայք։ Դագաղին կը հետեւէր հանգուցելոյն ազգիկը որդին Բարսեղ էֆ. Բարսեղեան, որում կ'ընկերանային իւր հօրաքեւորդիք՝ Խաչեան եղբարք՝ և այլ ազգականք որպէս և ընտիր բազմութիւն մը Ժողովրդեան։ Թափորն առաջնորդուելով խումբ մը ոստիկաններէ և քաղաքապետական պաշտօնեայներէ, հասաւ ի գերեզմանատուն Թաղին, ուր հանգուցելոյն մարմինն ամփոփեցաւ Բարսեղեան ընտանեաց դամբարանին մէջ առընթեր իւր կրտսեր որդւոյն, կնքով և օրհնութեամբ Դեր. Գրիգորիս Սրբազանի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Փ-Ի-Ն-Դ-Ր-Ի-Ն Ազ. Պ-Ր-Ի-Ա-Ն

Երեւանցի Նազար Գիւվար գեղեան և Նոր Նախիջեւանի Խարտան բէկլու գիւղի բնակիչներէն Շուշան Պետրոսեան առնուն կին մը, առաջինն՝ 10 և վերջինն՝ 7 տարիէ ի վեր անյայտ եղած են։

Ցիշեալներէն Նազար՝ 40 տարեկան է, փոքրահասակ, թիկնաւէտ, մեծոտիր, մազերն, յօնքերն, ընչացքն ու մարուքն՝ սև, աչքերը՝ թուխ, քիթը, բերանն և ծնօտը՝ չափաւոր և երեսը՝ փոքր մի ծակուտեր։

Իսկ Շուշան՝ 30 տարեկան է, միջահասակ, մազերն ու աչքերն՝ սեւորակ, քիթն ու բերանը՝ չափաւոր, ծնօտը՝ բոլորակ և դէմքին վրայ ուրիշ նշան չունի։

Կը յանձնարարուի Արգոյ Ազգայնոց, որ, եթէ երբեք յիշեալ անձանց ո՛ւր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանի ծանուցանել ի գիտութիւն։

23 յուն. 1890

Պատրիարքարան Հայոց

Կ. Պոլիս Գումգապու

Մեծ. Բարսեղ էֆ. Բարսեղեան կը փութայ իւր ջերմ շնորհակալիքն յայտնել հրապարակաւ այն ամէն ազգականաց և բարեկամաց, որք ներկայ գտնուելով երէկ իւր բարեյիշատակ հօր՝ Մեծ. Ստեփան Էֆ. Բարսեղեանի յուզարկաւորութեան տխուր հանդիսին, իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւատիքն և առ հանգուցեալն ունեցած յարգանքն արտայայտեցին։

ՄԱՍԻՍ

ԵՐԿՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Մ-Ա-Յ-Ի փետրուար 1ի թիւն հրապարակ եկած է հետեւեալ բովանդակութեամբ.

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ Ազգային Տեսութիւն

ՀՐԱՆԴ Պանդուխտի կեանքէն

ՆԱՀԱՊԵՏ Ազգային տներ

ԱՐԱՄ ՄԻԱՆՍԱՐԵԱՆ Կրպէ

ԼԵՒՈՆ ԲԱՇԱԼԵԱՆ Ռուսական գրականութիւն. Իվան Թուրկենէֆ

ԱԶԳ.—Տոմարակալութեան փոքրաքանակ մի պատուաւոր երիտասարդ պատրաստ է չափաւոր այցեգնովք զանազանաց հաշուետուներուն գրել։

Կը խնդրուի որ փափաքողք նամակաւ յայտնեն իրենց հասցէներն առ Դ. Մ. ի գրասենեակ լրագրոյս։ 1—3

ԶԵՓՀԻՒՐ

ՄՐՄՈՒՆՋՔ

(ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ԽՈՀԵՐ)

Հայկական կրթարանի նախկին ընթացաւարտներէն Պ. Վահան Ֆ. Մալէզանի գողտրիկ բանաստեղծութեանց և արձակ գրուածոց հաւաքածոյն է, Պաղատելեան չքեղ տպագրութեամբ։

Գիրքս 20 զեղչ։ 2 1 5—6

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍԼԷԱՄԼԸԲԸ

Վ.ԵՀ. Սուլթանն երէկ հանդիսաւոր կերպիւ գնաց Էրմիղրուլ մզկիթն, ուր տեղի ունեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Ն. Վ.ԵՀԱՓԱՌՈՒԹԻՒՆ ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Սէլամլըքի հանդէսը դիտելու եկած էին ամերիկեան դեսպան Պ. Սալամնն Հիրշ, Կիւնն ու առաջին թարգմանը, Գարատաղի արտաքին գործոց Նախարար Պ. Վուքմիչ, անգլիական դեսպանատան Նախորդ զինուորական կցորդ գնդապետ Պ. Թրոթթը, հելլենական դեսպանատան առաջին թարգմանն և այլ և այլ օտարազգի դիտաւորներ։

Վ.ԵՀ. Սուլթանին հրամանաւ արարողապետ Միւնիր փաշա հիւրերու գտնուած տեղը գնաց և ամերիկեան դեսպանին ու Գարատաղի արտաքին գործոց Նախարարին հաղորդեց Ն. Վ.ԵՀԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ կայս. բարեւները։

• •

Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ Վ.ԵՀ. Սուլթանին հրաւիրանօք, անգլիական դեսպանատան Նախորդ զինուորական կցորդ գնդապետ Պ. Թրոթթը Ն. Վ.ԵՀԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

• •

Վ.ԵՀ. Սուլթանին հրամանաւ, հետեւակ զօրաց վաշտերու առջեւէն գնացող կացինաւոր չորս զինուորք վերցուեցան։ Կայս. սոյն հրամանին համաձայն երէկ Սէլամլըքին գնացող հետեւակ զօրաց առջեւ չէին գտնուեր այդ կացինաւոր զօրքեր։

Երէկի Սէլամլըքին գնացող բոլոր վագոնրու մէջ կը գտնուէին փոքր սրբենկներ նուագող և փոքր թմբուկներ զարնող զօրքեր, որք հաստատուած են հրամանաւ Վ.ԵՀ. Սուլթանին։

ԻՄԹԻԱԶԻ ՇՔԱԴՐԱՄԸ

Վ.ԵՀ. Սուլթանն Իմթիազ պատուանշանի արժանի չգտրամները չընորհած է այն տասն և մէկ զինուորական սպայից, որք այժմ ի Գերմանիա կը գտնուին զինուորական ուսումը կատարելագործելու համար։

Սպարապետի գուռը Պերլինի օսմանեան դեսպանատունը պիտի ղրկէ այդ շքադրամներն, յանձնուելու համար նոյն սպայից։

ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Եկմտական և կայս. անձնական Դանձուն Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա իւր հիւանդութենէն ապաքինած ըլլալով, այսօր կամ վաղը իւր պաշտօնատեղին պիտի երթայ։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ ՍԱԿԱԳԻՆԵՐ

Թուրքիւռուսական մաքսային սակագնոց վերաբերեալ բանակցութեանց միջոցին, երկու կառավարութեանց պատուիրակներն՝ երկար վիճաբանութենէ յետոյ՝ համաձայնած էին որ Թուրքիա ներմուծեալ 100 քիլօ ալիւրէն 11 զրուշ ու քարիւղէն 13 զրշ. մաքսատուրք առնուի։ Այս որոշումն մատուցուած էր Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին որ նախարարաց խորհրդոյն ներկայից զայն։ Նախարարաց խորհուրդը մերժեր է յանձնաժողովոյ որոշումն, յայտարարելով թէ ներմուծեալ ալիւրի մաքսատրոյ 13 զրշ. ըլլալն, որ նախապէս որոշուած էր ռուսաց եւ աւստրիացւոց հետ, պէտք է անփոփոխ պահուէր, և թէ քարիւղին ներմուծման մաքսատուրքն, որ նմանապէս 17 զրուշ որոշուած էր միւս տէրութեանց հետ համաձայնութեամբ, պիտի գործադրուի նաեւ ռուսական քարիւղին համար։ Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշա հրաւիրած է ռուսական պատուիրակ Պ. Թէմիրիազէֆին այսօր Բ. Դուռն երթալ Նախարարաց խորհրդոյ որոշումն իմանալու համար։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ԵՄՄՏԱՑՈՒՈՑԸ

Ծանուցուեցաւ արդէն թէ եկմտական պ ոչ-օնատար մը եկմտացոյցի ծրագիր մը մատուցած էր կայս. դիւանատան։ Այդ ծրագրի հեղինակն է Սիւլէյման Սուտի էֆէնտի, Նախորդ անօրէն Արքունի Փոստարանոցին եւ այժմ անդամ եկմտական Ժողովոյ։ Սիւլէյման Սուտի էֆէնտի այս առթիւ պատիւ ունեցած է քանիցս կայս. պալատ հրաւիրուելու, ուր ինչ ինչ բացատրութիւններ տուած է իւր ծրագրոյն վրայ։

Մինս կողմէ, եկմտական Յանձնաժողովոյն դիտմամբ առթիւ, Վսեմ. Յակոբ փաշա Բ. Դուռն ղրկած է իւր խնամքով պատրաստուած եկմտացոյցին վերաբերեալ բոլոր թուղթերն ու ծանօթութիւնները։

ՇԷՐԻՖ ՊԷՅ

Փարիզու և Պրիւսէլի օսմանեան դեսպանատունց զինուորական կցորդ հպարապետ Շէրիֆ պէյ, որդի Աբտալին գործոց Նախարար Սայիտ փաշայի, Ֆրանսայի հանրապետութեան Նախագահ Պ. Քառնոյի ու Տիկին Քառնոյի ներկայացեր է, Փարիզու օսմանեան դեսպան Լուտֆի փաշայի միջոցաւ։

ԻՍԼԱՄԲԷ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Քարլըվայէ կը գրեն առ Թ-ՐԷ թէ Մէհմէտ աղա, որ պուլկար կառավարութեան կողմէ բանտարկուած ու մահուան դատապարտուած էր և որուն արձակմանն համար Կայս. կառավարութիւնը Պուլկարիոյ օսմանեան գոմիսէրին հրահանգ տուած էր, թէեւ ազատ արձակուած է, սակայն պուլկար կառավարութիւնն արգիլած է Մէհմէտ աղայի՝ վաճառել իւր կալուածները և բացարձակ կերպիւ ազդարարած է նմանանմիջապէս հեռանալանաի։

ԱԼԱՆԻԿի ԱՆՑԱՌԷ

Վ.ԵՀ. Սուլթանն հրամայած է կայս. պալատան մատուցանել Սէլանիկի նահանգին մէջ գտնուած անտառաց ծառերէն մէկ մեգր երկայնութեամբ մէկ մէկ կոճղ, իբրեւ նմոյշ, նոյնպէս պղտատու և անպտուղ ծառերու տունկերն։

Սէլանիկի կուսակալութիւնն սկսած է գործադրել կայս. սոյն հրամանն և ի մօտոյ պիտի ղրկէ այդ ծառի կոճղերն ու տունկերը։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՆԵՆ

Դերմանիոյ Կայսրը կ-ՐԷ Աբե-ս պատուանշանին երրորդ աստիճանը նուիրած է կայս. Թիկնապահ հպարապետ Նէֆիզ պէյի։

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՎԿԱՅԱԿԱՆՔ

Ներքին գործոց Նախարարութիւնն որոշած էր որ վկայական չունեցող բժիշկներ, դեղագործներ և դայակներ մինչեւ որոշեալ պայմանաժամ մը բժշկական վարչութեան դիմելով քննութիւն տան։

Արդ, Նախարարութիւնը նկատելով որ այս որոշումը ցարդ արդիւնք մը ունեցած չէ, կրկնած է իւր հրահանգը ծանուցանելով միանգամայն թէ որոշեալ պայմանաժամէն յետոյ իրենց արհեստն ի գործ դնելէ պիտի արգիլուին այն բժիշկներն, և այլք որք վկայական չունին։

ԻՆՖԼՈՒԷՆԶԱ Ի ՌՈՏՕՍԹՕ

Ռոտոսթոյէն հետեւեալը կը հաղորդէն մեզ։

Առաջ քան յունուարի ամիսը մեծաւ մասամբ զերծ էր Ռոտոսթօ ինֆլուէնցայի հիւանդութենէն, Յունուարի առաջին օրէն սկսաւ տագնապաւորիլ ի քաղաքիս եւ ամբողջ քաղաքն վարակեալ է համայնաժամալ ախտիւն։ ամէն տուն երեք-չորս անկողին ձգուած՝ օրերով կը տառապին սաստիկ տենդով եւ ջերմութեամբ եւ ոմանք սարսուռով։ եւ կրնայ ըսուիլ թէ՝ ամբողջ Ռոտոսթօն հիւանդ է, միայն թէ վտանգաւոր չէ և ցարդ որ եւ է մահ պատահած չէ ինֆլուէնցայի հիւանդութենէն։ իսկ կարմրախտէն 3-4 տղայք մեռած են, որոց բընակարանք չղեմայի տակ առնուած է։

Մօտ երեք ամիսներ ի Ռոտոսթօ անձրեւ տեղացած չէր, երկրագործք շատ վհատ էին նոր ցանուած հնձոց համար, չարթուս յորդառատ սկսաւ անձրեւել։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ՍԿԻԻՍԱՐԻ

Սկիւտարի պլիւայլ թաղերու մէջ երեւան եկած փողացաւը, կարմրախտն և այլ այդ կարգի տարափոխիկ և համաճարակ հիւանդութիւնք բոլորովին անհետացած են, չնորհիւ ձեռք առնուած ազդու միջոցներու։ Ինֆլուէնցան ևս բաւական թեթեւցած և բոլորովին անհետանալու վրայ է։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ

Սպարապետի Գուռը պատրաստութիւններ կը տեսնէ այս օրերս մէկ մէկ ամանաթոչակ վճարելու համար զինուորական պաշտօնէից և քարտուղարաց։ Սոյնէ կ'իմանայ թէ այդ ամանաթոչակներու ընդհանուրին հարիւրին տասը պիտի յատկանայ Սկիւտարի զինուորական հրրեկիզեալց յանձնաժողովին, ըստ որմտգրութեան յատուկ կանոնադրին նոյն յանձնաժողովոյ։

«ՍԱԱՏԼԷՔ» ԼՐԱԳԻՐԸ

Ս-ԱԷԼ լրագիրն այսօրուընէ նոր տառերով հրատարակուիլ սկսած է աւելի ճոխ պարունակութեամբ։ Թերթին խմբագրական մասինն մէջ եւս փոփոխութիւնք եղած են։

ՊԱՃԱՐԱԽՏ

Զաթալճայի շէջակայ գիւղերէն ոմանց մէջ պաճարախտ երեւան եկած ըլլալով, Քաղաքապետութեան անանձարոյժ Հայտարարեցաւ ձեռք առած է հարկ եղած միջոցներն, որոց շնորհիւ հիւանդութիւնն սկսած է նուազիլ։

—Արզընի գաւառին ինչպէս նաեւ Արզրումի քաղաքին մէջ եւս պաճարախտ երեւան եկած է եւ մեծ վնասներ կը պատճառէ երկրագործ դասուն։ Այս հիւանդութեան սաստկութիւնը, որովհետեւ արօտները ձիւնով ծածկուած են և բաղմաթիւ անասունք կը կորնչին անսունդ։

ՏԵՂԱՑԱՆ ԱՐԻՒԵՍՏԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Սէլանիկի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Միա Տաղի ժողովուրդն, որ -ԴԻ պատրաստութիւնն ունի իւր դիմաւոր ազգիւր իւր ապրուստին և ցարդ զինուորական պիտոյից յատուկ -Դ-ներն իրմէ կը գնուէին, տեղեկանալով որ իւր պատրաստածներուն տեղ անգլիական շ-ԷՔ պիտի գընուի, ազերբայջանով մը խնդրած էր որ զինուորական -Դ-ներն, ըստ առաջնոյն, իրմէ գնուին, զի հակառակ պարագային մէջ մեծ վնասուց պիտի ենթարկուի։ Ներքին գործոց Նախարարութիւնն, որոյ յանձնուած էր խնդիրն, պատասխանած է թէ, ինչպէս ամեն տարի, այս տարի ևս Միա Տաղէն պիտի գնուի զինուորականաց համար հարկ եղած -Դ-ները։ Այս տարուան համար որոշուած է գնել 110.000 մեգր նեղ տեսակէն և 150.000էն մինչեւ 200.000 մեգր լայն տեսակէն։ Այս տեսակներուն քանակութիւնն շնորհաւորա պիտի ընէ 8—10.000 երկու տեսակ իսլամներ որք -Դ-ի պատրաստութեամբ միայն կ'զբաղին։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԴՐԱՄԱՆԵՆԴԵՐ

Ոստիկանութեան Նախարարութիւնը Սէլանիկի կուսակալութեան ղրկած է Թոմաս Հէրէլ, Բոպէր Տաքէր, Ժորժ Ժոնսըն, Կովար Ֆէրէլլա և Վալտէն Վիսթոն անուն հինգ անգլիացի դրամանենդներու լուսանկարներն։ Ասոնք իբրեւ դրամանենդ Լոնտոնի մէջ բանտարկուած և իրենց պատիժն աւարտելով ազատ արձակուած են։ Լոնտոնի օսմանեան դեսպան

վեհ. Սուլթանի անձնական սպայակոյտին Ֆէրիդ Բիգա փաշա իւր հիւանդութենէն ապաքինած ըլլալով, երէկ ներկայ գտնուեցաւ Սէլամլըքի արարողութեան։

—Գալոյ Նախնական դատարանի պատժական ճիւղն յետսյսորիկ առաւօտները ժամ 5ին բացուելով, մինչեւ 6 մասնաւոր խնդիրներով և յետոյ դատերով պիտի զբաղի։

—Վանայ ռուսական փոխ հիւպատոս կարգուած է նոյն կառավարութեան արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեայներէն Պ. Կրիլպաղով։ Բ. Դուռը վաւերացուցած է սորա պաշտօնը։

—Նախընթաց օր Թօփհարուի մօտ լերան մը վրայ տունկեր հաւաքող մէկ քանի գնչու կիներ, քսան քսան երկու տարեկան երիտասարդի մը դիակը գտած են։ Դիակին երկու թեւերը արմուկներէն կտրուած էին, գլուխը կտրուած ու թեւին տակ դրուած էր և մարմնոյն վրայ եւս այլեւայլ վէրքեր կային։

—Զմիւռնիայէն կը հաղորդեն ցաւալի արկած մը որ տեղի ունեցած է նաւահանգիստը գտնուող գերմանական մարտանաւերէ միոյն մէջ։ Մարտանաւը բարեւի համար թնդանօթ արձակած պահուն թընդանօթը կը պայթի և դեր-տեղակալ մը կ'սպաննէ ինչպէս նաեւ երկու զինուորք կը վիրաւորուին։

—Սպարպպեան Դուռը բերել տուած է գերման զինուորաց հագուստներէն և համազգեստներէն մէկ մէկ նմոյշ։

—Բերլայի Ցունաց Սիլլոգոսը իրեն պատուոյ անդամ ընտրեր է Իսմէն Մէլքիոր տը Վոկէ դերակոմսն, անդամ Ֆրանսական Ակադեմիոյ, Պ. Տիմդրի Նէլիտոֆը և ռուսական դեսպանատան քարտուղար Պ. Սվէչինը։

—Ցունաց Ամեն. Պատրիարքը, Տ. Դիոնէսիոս Ե. շարաթէ մը հետէ անկողնոյ կը ծառայէ իր տան մէջ ի Մաքրիգիւղ։

—Ամոյս վերջն Ազեքսանդրիա կըսպասուին 160 ամերիկացի զբօսաշրջիկներ որոց մէկ մասն Եգիպտոսէն Պաղեստին պիտի ուղեւորին։

—Եէմէնի Անխս գաւառակի մէկ գիւղամիջին մէջ երկու արաբ ցեղերու միջև կռիւ մը տեղի ունենալով, երկու կողմէ չորս մարդեր մեռած և հինգ մարդեր վիրաւորուած են։ Տեղւոյն ոստիկանութեան տասնապետը յաջողած է կռիւը դադրեցնել և հաշտութիւն գոյացնել։

—Էլանիկի մէջ, ուր ժամանակէ մը ի վեր երաշտութիւն կը տիրէր, վերջին օրերս անձրեւ տեղալ սկսած է ի մեծ գոհունակութիւն երկրագործաց և ժողովրդեան։

—Այն հինգ զրուշի տուրքն, որ ցարդ կառնուէր տրոց կորուսեալ Բէգէ-Էներուն տեղ նորերը տրուելուն առթիւ, հարիւր փարայի իջուցուած է կայս. հրամանաւ։

ԹՐԱՄՎԱՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Հասցէ՝ ոսկի դրամով

1890 Յունուար 12ին դնելը 31

	Օրական	Ամսական
Պէշիքթաշի գիծ	4,944.11	153,174.50
Աքսէրայի »	4,114.92	127,562.50
Շիշլիի »	4,992.45	154,766.—

Կ. Պոլիս, 6 Փետրուար 1890

Ընդհ. Տնօրէն
Ա. ԹՐԻՒԼԻ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՄՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Հռոմ, 7 փետրուար

Եբէոֆէոնոց ժողովի Պ. Իմպրիանի հարցապնդումի ուղղեալ կառավարութեան՝ Հռոմի 1849ի Հանրապետութեան տարեդարձին տօնն արգիլելուն համար։ Պ. Քրիսպի ի պատասխանի յայտարարեց թէ Հռոմի Հանրապետութեան տարեդարձը տօնելու պատրուակաւ, կ'ուզուի յիշեցնել անուններ և իրողութիւններ որք կրնան վիրաւորել գրացի երկրաց դիւրագրգռութիւնը։ Իտալիա, ըսաւ նախարարապետը, գերընտիր յարաբերութիւններ կը տածէ Ֆրանսայի հետ և կ'ուզէ պահպանել զայնս. հաւասարիկ արդելքին պատճառը։»

Նաբոլիի և ուրիշ քանի մը համալսարանաց մէջ տեղի ունեցած խռովութեանց մասին հարցապնդման մը պատասխանելով, նախարարապետն յայտարարեց թէ համալսարանաց իշխանութեանց ընթացքն արդարացի էր։ Եթէ այդ. խռովութիւնք կրկնուին, կառավարութիւնն աւելի ազդեցիկ միջոցներու պիտի դիմէ։

Վիեննա, 7 փետր.

Կայսրը Պուտա-Բէշդ դնաց։

Բէլէդէն Գազէթասին, ուղղելով Լը Բագրաց մէկ լուրը, կ'ըսէ թէ հեռաւակաղօրաց մէջ անծուխ վառօդին ներմուծումը պիտի կատարուի առանց դժուարութեան և առանց մեծ ծախսի։

Կէս-պաշտօնական Վիէնը Ազեանբոդ լրագիրը կը հաստատէ թէ ներքին գործոց և հանրային կրթութեան նախարարք փութանակի յառաջ կը տանին նախապատրաստական աշխատութիւնները՝ պոհեմական իրաւախոհութեան գործադրութեանը համար։ (Տես այս տուր Ա. երես։)

Ֆիումէ, 7 փետր.

Անտրաշի կոմսն երէկ շատ տառապեցաւ. իր վիճակը միշտ անստոյգ կը մնայ։

Բարիզ, 7 փետր.

Երեսփոխանաց ժողովին 203 ի դէմ 285 ձայնով մերժեց առաջարկ մը որ կը խնդրէր խորհրդարանական տարեկան մեծ յանձնաժողովներ հաստատել։ Յանձնախմբին առաջարկութիւնն, որ կը խնդրէր միմիայն աւելցնել նախաձեռնութեան Յանձնաժողովին իրաւասութիւնները, մասնակի ընդունուեցաւ և յանձնախմբին ղրկուեցաւ։

Լոնտոն, 7 փետր.

Կրիզու կապի պայթումի մը տեղի ունեցաւ Օպէրսիյորի (.°) հանքաց մէջ, մերձ ի Նիւբորդ (Հարաւային Կալլէս)։ 400 հանքահանք թաղուած են. 40 դիակներ դուրս հանուած են մինչեւ հիմա։

Բարիզ, 7 փետրուար

Եշմոնացոյցի Յանձնաժողովը լսեց նախարարապետին և երեւմտից նախարարին յայտարարութիւններն ի մասին յաւելուածական վարկերու ծրագրաց, զորս կառավարութիւնը մատուցած է։

Եղեւմտից նախարարն հաստատեց փոխառութեան զրոյցները, զորս լրագիրք յիշատակած են։ Վեցամեայ պարտատոմսերու միացմամբ, ըսաւ Պ. Ռուվիէ, հաստատուած է թէ հարկ կայ հասոյթի նոր աղբիւրներ գտնել՝ լուրջ հաւասարակշռութիւն մը ձեռք բերելու համար, և կառավարութիւնն որոշած է երկրէն խնդրել հարկ եղած բոլոր զոհողութիւնները։

Բաւական չփոթ վիճաբանութենէ մը յետոյ, յանձնաժողովը որոշեց ետ դարձնել կառավարութեան, որ հաւանեցաւ այսմ, վարկերու ծրագիրները, որպէս զի քննէ թէ կարելի՞ չէ յետաձգել այդ վարկերէ մի քանին մինչեւ 1891 եղեւմտացոյցն, որ, Նախարարութեան յայտարարութեանց համաձայն, բաւական հասոյթներով ժամեալ պիտի ըլլայ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 27 յունուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս Լոնդրայի վրայ (Պանքայի)	109	3/8
3 » » » (վճարելի)	109	1/4
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 97	1/2
3 » » » (վճարելի)	26 05	

Օսմանեան Գոնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոց. (Ռէսմ. Ի. Սէրի	19	20
Գիշերային գոցումէն վերջը »	19	21
Բերայի մէջ »	—	—
Առաւօտեան բացուելքս »	19	10
Կէս օրին »	19	20

ԻՊԹԻԴԱՅԻ ՁԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	44	30
Այս առաւօտ	44	30
Կէս օր	45	32

ԸՆԹԱՑՔ Ա.ԴԻԹԼԻ

Գանձարան	A	Սէրի	41
»	B.	»	24 20
»	C.	»	19 19

ՐԱՖԻՆԵՌՈՒՄՔ

Սոնրէմ ֆէնէրալ	Ազգ.	Լբ.	4 28
Քրէտի ֆէնէրալ	Օսմ.	»	8 23
Զանք տը Գոնս	»	»	7 13
Սոս. Շանմ է վալեոր	»	»	4 80
Թրամուէյ	»	»	475
Բաւմէլի երկթուղի		Քր.	74
Ծպրկասիոն տը Բրի-Բրիթ		»	— —
Ռամնէթուղի Լաղրիմի			120

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	դրչ.	100
20 Ֆրանքոց	»	87 27
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Իմպերիալ	»	90 5
Քրիմիշ	»	51 10
Ռուսլի թղթադրամ	»	8 33
» արծաթ	»	77
Մէճ. արծաթ. (ատրը)	»	108 24
Վենետոց	»	108 20
Լինդոնց	»	108 20
Մարսիլիոյ	»	100 20
Թատֆէյէ	»	8 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 7 փետրվար ժամ 4 վայր. 10 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 70
» » 4 1/2 %	105 72 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտ Սէրի Դ.	17 95
» Սէրի Գ.	74 75
» Լեմիի բամնեթուղի	521 25
Զանք Օթոման	534 37 1/2
Դրէտիթ Լիոնէ	720
Իտալական Ռանթ 5 %	93 97 1/2
Էճիպտական 5 %	459
Բրիտիշ Թիւրք	— —
Եգիպտական միացեալ	474 37 1/2
Զանք տը Բարի	772 50
Սամ. մաքսի արժէթուղթ	408 12 1/2
Սուէզի ջրանցք	2290
Ազանիական արտաքին	72 3/8
Ալեք Լանդրայի վրայ	25 31 1/2

Լոնտոն, 7 փետր. ժամ 6 վայր — երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ	97 9/16
Սամ. » » Սէրի Դ.	17 9/16
» » » » գոց	— —
» » » Ա.	41
» » » Բ.	24 1/2
» » » Գ.	17 1/2
Փոխառութիւն 1877	101 1/4
Զանք Օթոման	11 3/16
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	93 3/8
» առանձ. (բրիմիէժիէ)	103 3/4
Ցարյա Սանիկ	83 7/8
Հօմանիայ (փոխառ. Բուլլար)	102 3/8
Հելլենական 5 %	90
Մոնտոլ »	74 1/4
Ռուսական 1889	94 1/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 31 1/2

ՐԱՐԻՋ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 7 փետր. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 67 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտ Դ.	17 95
Օսմանեան երկթուղի	74 50
Եգիպտական միացեալ	— —

Վիեննա, 7 փետր ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկթուղի	36 70
» Լեմիի բամնեթուղի	116 25
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 10

Պերլին, 7 փետր. ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 45
Ռուսլի թղթադրամ	220 50
Օսմանեան երկթուղի	82 30
Օսմանեան քոնսոլիտ Սէրի Դ.	17 70

ՄԱՔՐՈՒՀԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԷՇԻԿԹԱՇԻ

Պէշիկթաշ, 26 յունուար

Զմրան այս աւուրց մէջ, յորս Ազգ. Ընկերութիւնք և վարժարանք սովորութիւն ունին, իրենց տարեկան սովորական և բացառիկ ծախքերն ապահովելու համար, պարահանդէսի և ներկայացմանց միջոցներու դիմել, Պէշիկթաշի Մաքրուհեան երկսեռ վարժարանաց Հոգաբարձութիւնն այս անգամ ընտրած է մի այլ միջոց, որով կը յուսայ իւր ձեռնարկութիւն աւելի արդիւնաւոր կացուցանել։ Եւ ահա զայդ միջոց Արեւելքի միջոցաւ պատիւ ունիմ ներկայացնել Պէշիկթաշի Պատ. Թաղեցոց, որք անշուշտ համակրելով այնմ, պիտի փութան ի դերև չհանել Հոգաբարձութեանս ակնկալութիւնքն։

Տակաւին անցեալ տարի Հոգաբարձութիւնս ալ հետեւելով էր վարժարանաց տարեկան բացառիկ ծախքերն հայթայթելու համար ի վաղուց ընկալեալ սովորութեան դիմելու. բայց նկատելով որ Պատ. թաղեցոց այդ առթիւ սիրայօժար տրուած դրամներէն մեծ մասն ներկայացման ծախուց կը վատնուին և 5000 զուշի հասոյթէ մը 3000ն ապարդիւն մնալով՝ վարժարանք չ'են օգտիր ըստ ակնկալութեան, մանաւանդ որ այս տարի վարժարանաց գրասեղանաց այլ եւս անգործածելիութեան պատճառաւ նոր գրասեղաններ պատրաստելու համար առ նուազն 5—6000 զրուշի անհրաժեշտ պէտք կայ, Պատ. Թաղեցոց առ ինքն ունեցած վրստահութենէն քաջալերեալ որոշեց փոխանակ թատերական ներկայացման դիմելու, մասնաւոր նուիրատոմսերով ապաստանիլ նոցա դրամական օժանդակութեան։ Այս միջոց թէև մատուցուած դրամներու՝ ըզբօսեցուցիչ փոխարէն մը չխոստանար, բայց այն խոստում, որոյ կատարումն որդեսէր ծնողն պիտի տեսնէ իւր զաւակաց դաստիարակութեան եղանակին ու աստիճանին մէջ, անշուշտ աւելի յանկուցիչ է քան ո՛ր և է զուարթարար տեսարան։ Այս համոզում, որ անտարակոյս ամեն ծնողի համոզումն է, չթողուր մեզ երկրայիլ թէ չպիտի յաջողիմք նաեւ այս տարի այս միջոցաւ։

Պէշիկթաշի Պատ. Թաղեցոց՝ սոյն առաջարկն ներկայացնելու առթիւ աւելորդ չեմք համարիր, թէեւ ամեն տարի պարգեւաբաշխութեանց միջոցին Հոգաբարձութեանս տեղեկագիրն ընդարձակօրէն կը խօսի, մի քանի խօսք ալ ըսել վարժարանաց ուսումնական վիճակին վրայ, զի, ցաւօք կը խոստովանինք գայս, թէպէտ բազումք գիտեն քաջալերել զմեզ ի դրամականին, սակայն են և բազումք, որք տակաւին անտեղեակ կը գտնուին վարժարանաց ուսումնական վիճակին, բացակայ գտնուելով գրեթէ միշտ տարեկան քննութեանց և պարգեւաբաշխութեանց։

Թաղիս երկսեռ վարժարանն վեց տարիներէ հետէ, միեւնոյն Հոգաբարձութեամբ, նաեւ միեւնոյն ծրագրով, որ կապահովէ վարժարանին՝ մի բարձր նախակրթարանի վիճակ, մատուցանելով ուսանողաց և զանազան գիտութեանց ճաշակ, կը յարատեւէ անդուլ ջանասիրութեամբ առաջնակարգ ուսուցչաց և դաստիարակաց խմբի մը, զոր կը կազմեն.

Արժ. Տէր Յակոբ Ծ. Վրդպ. Աշտ կրօնք.

Մեծ. Տէրք

Գրիգոր	Պիւքիւճեան	Ընդհ. Դաստի.
Սրապիոն	Թղլեան	Հայ. և Գաղ.
Եղիազար	Տէվիլէեան	Հայ. Գրագի.
Միհրան	Արիկեան	Տաճկերէն
Գրիգոր	Մարգարեան	Պատմ. և Աշխ.
Համբարձում	Պէրպէրեան	Թգտ. և Բնգ.
Օնիկ	Հինդլեան	Ֆրանսերէն
Արամ	Բժշկեան	Զայնգտ. Եժշտ.
Մելքոն	Տիրացուեան	Գծագրութիւն
Խաչիկ	Թաճիճեան	Գեղագրութիւն
Մ.	Մուառու	Մարմնամարզ
Երուանդ	Սվաճեան	Մանկ. Նախկր.
Գրիգոր	Սէյթեան	Օգնա. Դասա.

Օրիորդք

Մարիամ	Արգարեան	Դաստի. Աղջկանց
Աղաւնի	Փափազեան	Զև, կար և ասեղ.
Մարիամ	Օտապաշեան	Մանկվրժէի Նախկր.

Վարժարանք այսօր ունին գրեթէ 300 երկսեռ աշակերտք, որոց 100ը ձրիաբար կը դաստիարակուին, եւ թոշակաւորաց հաւասար խնամք կ'ընդունին։ Մանկոցներն, որք իրապէս ծաղկոցներ են, մասնագէտ դաստիարակաց ձեռամբ կընդունին ժամանակին պահանջած բոլոր հոգածութիւնքն։ Ի նոսա մանկունք չեն դատապարտուած միայն լռելու եւ անշարժ նստելու, այլ իրենց ժամեր ընթերցման եւ ուսնելու կը խառնեն յաճախ մանկական սիրուն եւ զուարթարար խաղաց եւ երգոց։ Եւ ընթերցումն զոր կ'սկսի անդ մանուկն, կը գտնէ իրեն ընկերացեալ մինչեւ ի բարձրագոյն դաս, ընթերցումն օգտակար եւ հմտացուցիչ գրոց, որք դժբաղդաբար շատ վարժարանաց մէջ կը պակսին վերին դասուց համար։

Այս ուղղութեամբ եւ առանց ուսուցչական յաճախադէպ փոփոխութեան վարժարանս վեց տարուան մէջ յաջողած է 26 երկսեռ ընթացուարտներ նուիրել Ազգին, յորոց մի քանիներն այսօր վաճառականաց քով կը պարապին, ո՛անք ուսուցչական ասպարիզին մէջ կը դասախօսեն ի գաւառս եւ այլք կը յաճախեն ի կեդրոնական վարժարան կամ ի Միւքիյէ, իրենց ստացած հիմնական կրթութեամբ բնդունուելով բարձր դասարանաց մէջ եւ վայելելով Սը-նամակալութեան եւ ուսուցչաց համակրանքն։

Պատուարժան քննիչք, որք կը յօժարին ամեն տարի պատուել զմեզ քննութեանց առթիւ, կը վկայեն իրենց բերանացի եւ գրաւոր վկայութեամբ վարժարանիս նրկատմամբ խօսուած այս ամեն ճշմարտութեանց ի մասին, եւ ահա այս է այն միակ քաջալերութիւն, որում կ'սպասեմք իրաւամբ, տեսնել մեր ջանից արդիւնք և խրախուսուիլ ի թաղեցւոց։

Ո՛րչափ ուրախ ենք մանաւանդ, զի այսօր կրնամք առանց խղճահարութեան ըսելէ թէ աղջկանց վարժարան՝ նորհիւ իրենց ժրաջան ուսուցչուհւոյ՝ կարի, ձեւի, ինչպէս և ասեղնագործութեան մէջ մեծ յառաջադիմութիւն ցոյց կուտայ, մինչեւ թաղեցի օտարազգեայց ոմանց՝ շրջազգեստի, ճերմակեղինաց նաեւ զանազան ձեռագործաց յանձնարարութիւններու համար դիմել վարժարանիս։ Մինչ չէ՞ հնար զի եւ թաղեցի ազգային այդ տեսակ պիտոյից համար մի եւ նոյն ընտրութիւնն ունենան. անշուշտ եւ նոքա օտարազգեաց չափ գոհ պիտի մնան, եւ վարժարանս պիտի օգտուի եւս առաւել։

Այս ամեն յաջողութեամբք մեծ իրաւունք ձեռք բերած կը լինի անշուշտ Հոգաբարձութիւնս՝ գպրոցասէր թաղեցւոց ձեռնտուութեան դիմելու, մանաւանդ այս տարի որ, ինչպէս ի վեր անդր յիշեցինք, գրասեղանաց անհրաժեշտ չնչութեան պէտք ալ կայ. եւ վստահ է թէ որպէս ներկայացմանց առթիւ զրկուած տոմսակներն կ'ընդունուէին յօժարութեամբ, պիտի ընդունուին իւր նուիրատոմսերն ալ, որք կը խոստանան աւելի մեծ արդիւնք արտադրել, քանի որ այս միջոցաւ ծախուց դուռն կը մնայ փակ։

ՏՐԴԱՏ ՏԱՏԵԱՆ

ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱ ԿԱՄ ԿՐԻԲ

Ամիս մը տառաջ, և ալ աւելի, խոստացայ գրել այս ախտին վրայ որ Արեւելքէն Արեւմուտք և Հիւսիսէն Հարաւ տեղ չթողուց ճարակեցաւ. սակայն ամենամեծ գիտնականաց և բժշկաց մէջ այնչափ անհամաձայնութիւն կար, որ կարելի չէր ամիսի գաղափար մը կազմել լրագրական յօդուած մը գրելու համար։

Մինչդեռ ոմանք այլափոխեալ տանկ մը կը նկատէին զայն, այլք բոլորովին ուրացան այսպիսի այլափոխում մը և ըսին որ Ինֆլուէնցան ամեն մարդու գիտցած նէյէն է. Այս մասին համոզումը գրեթէ գոյացած է. և ինչպէս որ եւ ալ հաստատեցի Փարիզի գործոն. բժշկութեան ընկերութեան մատուցած տեղեկագրիս մէջ (1), տանկն ու կրիբը տարբեր հիւանդութիւններ են, և եթէ երբէք այժմեան ինֆլուէնցայի նշաններուն մէջ տանկի նշաններ ալ երբեմն կը տեսնուին, այս բաւական չէ խառնելու երկու հիւանդութիւնները որոնք հիմնական տարբերութիւններ ունին։

Ինֆլուէնցան կամ կրիբը այնչափ բազմաթիւ անուններ ունի որչափ ուներ տանկը։ Հէրէն, Ռուտ, գրիպպ, ֆուֆոր, բրընիր բոռ, ֆուֆրի մ-լոդ ֆրէ-- (ռուսական ախտ) ևն. ևն.

Այս հիւանդութիւնը մէկ նայուածքով հարբուխ մը կրնայ նկատուիլ, սաստիկ հարբուխ մը որ քթին, կոկորդին, փողերուն, վերջապէս շնչառական գործարաններուն կրնայ իջնել։ Սակայն մեծ տարբերութիւնն զոր ունի հարբուխէն սա է որ ընդհանուր մարմինը, առողջութիւնը այնպէս իմն կը սարսէ որ կ'ստիպէ անկողին մնալ հիւանդացողը, բան մը որ դուն ուրեք կը պատահի պարզ հարբուխներու մէջ, որչափ ալ սաստիկ ըլլան ասոնք։

Ուրեմն ինֆլուէնցան թիֆոյի կամ քոլերայի նմանող հիւանդութիւններէն մէկն է. ունի հարկաւ միքրոպ մը զոր գտնել կը յաւակնին բազումք՝ ի Վիեննա և ի Փարիզ, միքրոպ՝ որ կ'արտադրէ կարգ մը թոյներ, թունաւորելու համար ամբողջ մարմինը։

Սովորաբար ինֆլուէնցան կ'սկսի սաստիկ դողով մը, ճիշդ ջերմի պէս, որուն կը յաջորդէ տաքութիւն մը որ յոյժ նեղիչ է։ Սաստիկ գլխու ցաւ կայ, որ մինչեւ իսկ խելագարելու աստիճան կրնայ սաստկանալ. նոյնպէս մէջքի, ծունկի և մեներու ցաւեր։ Փրընգոտալ, ձայնը քաշուիլ, հազալ սովորական բաներ են։ Հազը երբեմն շատ սաստիկ և յամառ է, այնպէս որ դեղերն իսկ օգուտ չեն ըներ։ Ջերմութիւնը մինչեւ 39½ կ'ելնէ, և ըստ իս, երբոր անցնի այս աստիճանը, ուրիշ հիւանդութիւն մը խառնուած է զոր պէտք է յերեւան հանել։ Քթէն, բերանէն, ականջէն, ծննդական գործարաններէն և աղիքներէն արիւնահոսութիւն շատ տեսուած է։ Ցանկին պէս գուրս տալ չունի. 300 էն աւելի հիւանդաց մէջ երկու կամ երեք հոգի տեսայ որ օձուկի (երլանճրգ) նըման կարմրութիւն մը ցոյց տուին։ Երբեմն հիւանդները կ'փոխին, այն աստիճան որ անկարելի կ'ըլլայ ո՛չ դիպառնուլ, ո՛չ սնունդ։ Երբեմն ալ խիթ և փորհարութիւն կը պատահի։ Սովորաբար փայծաղը կը մեծնայ։

Երկու երեք օրէն, շատ շատ շաբաթ մը ինֆլուէնցան կ'աղէկնայ. սակայն ամենափոքրիկ անզգուշութիւնը, մանաւանդ ցուրտին համար, շատ վնասաւոր կրնան ըլլալ։ Այսպէս կըրնանք ըսել որ անոնք որ մեռան ինֆլուէնցայէն, անպատճառ անզգուշութիւններ ըրին, և կամ առաջուց թոքի կամ սրտի հիւանդութիւն ունին։ Արդարեւ տպացուցած է որ այս երկու գործարանաց հիւանդութեամբ վարակեալ անձինք մեծաւ մասամբ չեն կրնար դիմանալ ախտին։

Թոքատապը (սաթիճան) երբէք այնչափ շատ տեսնուած չէր որչափ այս տարի։ ուրեմն արդիւնք էր տիրող ախտին որ մեծ յարաբերութիւն ունի անոր հետ։ Ուրիշ ապացոյց մը թէ այս տարուան թոքատապերը տարբեր են սովորական թոքատապերէն, այս վերջնոց մէջ գտնուած միքրոպներ (Բռնշոսոյ) գտնուած չեն առաջնոց մէջ ըստ մանրադիտին հետազօտութեանց։

Ինֆլուէնցան կրնա՞ թիֆոյի ծընունդ տալ. աւասիկ խնդիր մը զոր թերեւս առաջարկին ոմանք, ինչպէս բրին տանկի համար։ Դիտուած է որ կրիբէն ետք թիֆոյ կրնայ դալ, ինչպէս ուսուցիչ Բօգէն տեսած է։ Մենք ունեցանք նոյնպիսի հիւանդ մը որ այժմ Գաղղիական հիւանդանոցն է և որ ինֆլուէնցայէն ետքը, թիֆոյի գրընուեցաւ։ Կ'երեւի թէ կրիբը ոչ միայն թիֆոյի, այլ նաեւ կարգ մը ուրիշ հիւանդութեանց հրաւիրող մ'է։

Ինֆլուէնցան փոխանցի՞կ է. այո՛. ուրիշներ ինչ որ կ'ուզեն թող ըսեն, Բէդէռ, նշանաւոր ուսուցիչը, կ'ընդունի թէ փոխանցիկ է. ես ալ փոխանցման բացորոշ փաստերն ունիմ։

Ի՞նչ ընելու է այս ախտին դէմ։

Առողջապահական սովորական բաներու վրայ պնդել անօգուտ չնչք մ'է. փանելա շապիկներ և վարտիքներ հագնելու պէտքին վրայ արդէն քանիցս խօսուած է. ամեն մարդ բոմով կամ ֆանելով թէչ խմելը սորվեցաւ։ Բատ խս, քանի որ հիւանդութիւնէն խուսափիլ գրեթէ անկարելի է, անձիս փորձովը կը վկայեմ, գոնէ հիւանդ ըլլալէ ետք՝ պէտք եղած դարմանի մասին անզգուշութիւն ընելու չէ։ Եւ սակայն քանիներ տեսանք որ հիւանդութիւնն առ ոչինչ դրել ուզելով, ծանրապէս պառկեցան և մինչեւ իսկ իրենց կեանքովը տուժեցին։ Քանիներ տեսանք որ առաջին քանի մը օրերու ստիպողական հանգստութենէ ետք, դուրս ելնել փութալով, թոքատապ մը առին։ Քանիներ տեսանք որ մերթ տգիտութեամբ և մերթ կծծութեամբ չիշ մը Հիւնեատի ջուր և ափ մը սոլֆաթթ ուտելով չարաչար հիւանդացան։

Ուստի ամենալաւ խրատը զոր կըրնանք տալ մեր ժողովրդեան, սա է. անմիջապէս բժշկական խնամոց դիմեցէք, եթէ կ'ուզէք ապահով և ածան կերպով զերծանիլ։

Ինչպէս ըսած է նշանաւոր առողջաբան Ռոշան, ամենէն մեծ խնայողութիւնը մարդուս համար, առողջութեան համար վատնուած ոսկին է։

Ամենաճշմարիտ ճշմարտութիւնն այս է։

ՏՈՔԹ. Ռ. ՌՈՊԷՆՍՈՆ

(1) Société de médecine pratique, Bulletins et Mémoires 1890 janvier.

Ճ. ԲԱՆՏԻԼԻՏԻՍ ԲԱԲԱ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԶՈՒԽՈՅԻ

171 Ղալաթիա Ֆէրդինանդ փողոց 171

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ յաճախորդաց թէ, նորոգութեանց պատճառաւ, վաճառատունս առժամաբար փոխադրած եմ Խալիլ Փաշա խան թիւ 13 և 17, ուր պիտի մնայ քառասուն օրի չափ։

Ճշդիչ Բանդէլիէր Բաբա

Ղալաթիա 8/20 յունվ. 1890

283 8—10

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

10 Ձէլալ-պէյ խանի տակը 10

ԶԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈՒԱՆՏԱՅԻ

ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակաւ, թէ գաւառներու մէջ և թէ յաստիս խիստ շատ յաճախորդներ գոհ ըրած է։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ

ՄԵՆՔ ԵՒ ՓՈՔՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԻՆԵՐԸՋԱ ՓԱՒՈՐ 52

ԳԱՂՏՆԻՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ՄՈԴՈՒԹԵԱՆ

Հէրէնակ

Ցովհ. Գասարեանց և Ցովհ. Գազանճեան

Բովանդակութիւն

Երեւակայութիւն — Երգ. — Երեւմունք մեգական. — Հեռատեսութիւն և ծածկատեսութիւն. — Տեսիլք առ այսք — Նախազգացում. — Գուշակութիւն. — Կենդանական Մագնիսականութիւն — Ազիհարութիւն եւ այլն.

Այդ գիրքն որ 432 մեծագիր երեսներէ բաղկացեալ է, իւր արտաքոյ կարգի հետաքրքրական, հմտալից եւ օգտակար պարունակութեամբն ամեն կարգի անհատից համար ընթերցանութեան մասնաւորապէս արժանի գիրք մ'է. գինն է 15 զրշ.

Կը ծախուի պահէ-Կարու Ջրվաճառաց Պողոս աղայի եւ բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

Վաճառման կեդրոնատեղի է Պոլիս, Պահէ-Գարու Ջրվաճառ Աղամալեան Յակոբ աղայի խանութը։

296 5—12

ԱԶԴ

Մայրաքաղաքէս մեկնման մը առթիւ, վաճառ տուն մը կայ կարասեօք կամ առանց կարասիքի Իսմամթիա, կայարանի հանդէպ, Ծովկզր, ունի 8 սենեակ, պարտէզ, հոր և ջրհեղ։

Դաշնակ մը ինչպէս նաեւ կարասիք ծախու են։

Դիմել Ղալաթիա Զատիկեանց վճռատունը։

290 8—8

ՍԴՈՂԻ ՄՕՌԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՌԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 188

Պարոնայք Ազգ և Պուռն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սդոգի Ջարաքը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունենալով մանկան խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քան. Ի մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մորու ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

Տր. Ա. ԱՆՏՐԻԱՍԵՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Պիլա եալարզ սարը սիմ քեազիպ թէրփոչ չէրիտի պին ալթը եիւզ մէթրо, պէհէրի եէթմիշ պէշ փարա.

Կիւմիւշիւ սախթիան իքի պին իքի եիւզ ատէտ, պէհէրի օն պուչուգ զուրուշ.

Այլագ թօրփիսի եիւզ ատէտ, պէհէրի օն տոգուզ զուրուշ.

Նեքամիչէ սարրաճխանէ անպարը իլէ մուլթապ ֆապրիգասը իչուն միապայտա օլունճադ իւչ գալէմ էչեա ֆիյաթը մէվզուատերի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունի սանին եիրմի տոգուզնճը կիւնինէ գատար միանգամայէրի պիլ իճրա մէգքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկկինտէն իթթայա վէ իրթէսի կիւնի տախի եիւզտէ պէշ թէնզիլաթ թընա բաղիպ օլանլարրն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

25 քեանունի սանի 1890 215

Նո. 13 2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

111

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐԻՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2,085,347

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պորտոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վերջնք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած ընդհանուր գումարն 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՑՄ

ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գումիսիոն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈՐԵԱՆ** *Գործակալ կամ Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

ԺՕՐԺ ԷՖԹԻՄԻԱՏԻՍ

Պոլիս Աշըր Էֆէնտի խանի ներքեւ թիւ 17

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Հովանոցներու յատուկ Օ ՐՈՊԷՆՈՆ մթերանոցի հիմնադիրը, Գ. Ժորժ Էֆթիմիատիս, կը ծանուցանէ իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և պատուարժան հասարակութեան թէ Աշըր Էֆէնտի խանին ներքեւ գտնուած իւր թիւ 15 մթերանոցն, ամբողջ ապրանքներով ուրիշի փոխանցած և նոյն խանի ներքեւ թիւ 17 վաճառատուն բացած է։ Այս նոր վաճառատան մէջ կը գտնուին թէ՛ արանց և թէ կանանց համար ամէն տեսակ մետաքսեղէն ու բրդեղէն հովանոցներ, բրդեայ գուլպաներ, ֆանելաներ, թաշկոց տարառներ, ձեռաց սրբիչներ, անձեռոցներ, թաշկինակներ և այլ այդ կարգի ապրանքներ, բոլորն ալ խիստ դիւրամատչելի գներով։ 44

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Մէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, — Վճարեալ Ջնջաներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ֆերէմեան խան, Գամմոտայի Պանդպանին դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի
ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

166

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՐԷՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Մ-ը-ր-ի-ա-ի Ե Բ-ա-ր-ի-ի Գ-ը-ա- Լ-ա-ն-ա-ր-գ-ե-բ-ա-ն-ը

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 300 Ֆրանք
Բ. » 220 »
Ո-ղ-ն-ի Ե -ր-ի -ա-ի-ա-ր-ա-ն-ի-ն

Նաւագնացքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմեցէք առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւէթ
Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14

371

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Բերա, Թիւնէլի հրապարակ և Պոլիս, Կամուրջին գլուխը
Զմիրան համար մեծ բանակութեամբ
Նոր հանդերձներ եկած են
ՉԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ
ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 287

"ՖՕՐԹՈՒՆԱ,,

Ընդհանուր ապահովագրական Անանուն Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Պերլին յամին **1868**
Դրամագլխ. **1,875,000** ֆր.
Պահեստ. դրամ **1,337,000** »

"ՏԻՒՍԷԼՏՕՐՖԷՐ,,

Ծովային, Գետային եւ ցամաքային ընդհանուր ապահովագրական Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Տիւսէլտորֆ, **1845**
Դրամագլխ. **3,750,000** ֆր.
Պահեստ. դրամ **3,099,367·15**

Ընկերութիւնքս որք միացեալ են կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ, փոխադարձ երաշխաւորութեամբ կ'ապահովագրեն ամէն տեսակ վաճառք և դրամածրարներ, ընդդէմ ծովային, գետային և ցամաքային փոխադրութեան վտանգաց, խիստ չահաւոր պայմաններով։

ՀԱՆԶԷԱԹԻՇԷ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Հիմնեալ ի Համպուրկ յամին **1874**

Դրամագլուխ **3,750,000** ֆր.
Պահեստի դրամ **600,000** »

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ ապրանքներ, ամենաչահաւոր պայմաններով։ 191

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ ուզողներ կը հրաւիրուին դիմել առ **ՏԻՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ**, *ընդհանուր գործակալ վերոյիշեալ երեք ընկերութեանց. ի Պոլիս, Պաղչէ-Դափու Բասիմ Փաշա Խան, թիւ 13 և 14։*

ԵԹԷ ԿՐ ՀԱՃԱՔ

ԱՌԷՔՔ ՄԻԱՅՆ

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԿԻՅԼՆԵՐՆ

ՆԱՊՎԵԿԻՈՅ ՄԱՔՈՒՐ ԽԱՅԹՂԱՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

PASTILLES GERAUDEL — MARQUE DÉPOSÉE

Որք շնչուելով եւ ուտուելով կը գործածեն ընկդէմ Հարրուվի, Պրոնշիդի, Դուսի Ծնչարգելութեան Ջանի կերկեման Թուչակատարի եւն։ Ամէն բժիշկք կը յանձնարարեն ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԿԻՅԼՆԵՐԻ գործածութիւնն եւ կ'արգելուն գործածել խայծղանի աւ եւ այլ շաքարաճատերէն

ԱՆՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆՔ

Խայծղանի չոգորտանութիւն

1· ՄԱՐՄՈՂԱԿԱՆ ԽՈՂՈՎԱԿՆ, ուստից ելնեն խայծղանի կարգը և անլուծելի զանազան ատ մներ որք թեթեւ մէջ չլուծուելով կ'ելնեն ատամոցը կ'ելնան, առանց գոյն մնալ խայծդան հաղորդելու։ Ընտանական խոշորավաց որոց սահմանեալ են։

2· ԽՈՂՈՎԱԿՆԵՐ ԵԱՌԻՆ խայծդանի հատինները կը մանեն ատամոցի մէջ և զոյն բեռնաւորելով շաքարով և թեղանգինի նիւթերով, յատաջ կը բերեն ատամոցի անհանգստութիւններ։

3· ԱՂԻՔՆԵՐՈՒՆ մէջ կը շարունակուին այս հատիններուն պատճառած անհանգստութիւնք և յատաջ կը բերեն թարգեամ, վէրք, խիթ, եւն. իրենց պա ունայնք տիքնի, մարքիներ պատճառաւ։

ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Ժերոտելի բասկիլներու մէջ ժերոտելի բասկիլներու գոյերէն, ներք մեծապես կը ներգործեն իրենց առողջարար և կազդուրիչ յատկութեամբ, քանի որ կը շնչուին ու կը ծծուին։

Բ· ԹՈՔԵՐՈՒՆ մէջ մեն մի շնչառութեան կը հանին ժերոտելի բասկիլներու գոյերէներն և բնականաբար ուտրուելով ամենամեծ ի գործ կը դնեն իրենց փրկաբար ազդեցութիւնը։

(Բարիզի բժշկան ն ամենշնորոյ թերթն, կոգեմ որ Օ· բիլիս· այսպես կը խօսի բասկիլներու վրայ. «Պ. Ժերոտել պարզ միջոց մը գտած է խայծդանը մոռնելու համար շնչափոքրերու ամենէն նուրբ թելերուն մէջ, առանց պատճառելու գնասակար նիւթեր։ Այս պատճառով խայծդանին ազդեցութիւնն ամբողջ արագ է որ անոնց մէջ բասկիլներ կը բաւեն հաղորդեցնելու։»

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԿԻՅԼՆԵՐՆ անհրաժեշտ են ամէն անոնց որք ձայներնին կը յոգնեցնեն, արտակ սգի մէջ կ'ասպատանի կամ իրենց պարտաւորանց պատճառաւ ստիպուած են գլուխ գլուխի կարդալ կամ փաստեր ծծել, ինչպես Գործաւորք, Զգաստանք, Կառավարք, Երգիչք, Դեսպաններ, Աստեղագէտք, Բարոզիչք, Փաստաբանք, Լուսաբերք, Գասափարակք, Երկաթուղեաց Պաշտօնեայք եւ եւ։

Տարին 100,000է աւելի մարդիկ կը բժշկուին այս Բասկիլներով եւ Պ· ԺԷՐՕՏԷԼ 40,000է աւելի շնորհակալեաց նամակ ունի։

ԺԷՐՕՏԷԼԻ Բասկիլներն են խայծդանի մակ բասկիլներն որք փորձառութեամբ են Փարիզու 1878ի Տիեզերական արուեստանոցներուն մէջ, նախարարական որոշմամբ և բոլոր խորհրդոյ Աւստրիական խորհրդոյ ի փորձերու ենթա կուած են, և Թուսիոյ մէջ թագաւորական կառավարութեան կողմէ, բոլոր հաւանութեան բժշկական խորհրդոյ։

Իրարանցիներ դրէք 12 Բասկիլ, ինչպես և Մանրամասնագիր Գործածութեան Նշանակ մասին.—Պահանջել գործածողի նշանը

Ա· ԺԷՐՕՏԷԼ, գեղագործ ի Ակն-Մէնիուլ, (Ֆրանսա)

կ· Պոլիս՝ Պոն Մարշէ Գեղագործական Մթերանոցն, Դեղատանց Ն· և Ժ· Քանգուբ եղբարք, Թիթոս, Նեսէլսա, Թեսսալիսէ, Վէնան Քասապեան, Տ· Մ· Մեգիրեան, Ա· Գասպարեան, Ա· Քէսպարեան, Հէսոլսա, և Ըստ. 86

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդեցութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի՝ տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջիցհիւանդութիւն, հազրուխ, յամառ հազ, խոյլ, աւշալին զեղձերու ուռայցներ. մրսելի հիւանդութիւնք, սրբուն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն եւայլն. նաև տկար և փափկակազմ տղաքներու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Զուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահապետական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբրեթէ անոնցմէ աւելի ազդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշբանի չեն ճառայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն զբաղեցնելու և հոգեցնելու. եթէեն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել **ՀՕԳԻ ԻՒՂԸ**, *որ եռանկիւնի շշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօգի անունը և բարիզի բժշկական Ճեմարանին քիմական գործոց գլուխ Պ. Լասեէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի էթիքէթին վրայ կը գտնուի։ Տեղեա Սուտաչի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քովն կը գտնուի։ 1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօգի մօրիւ ձկան բնական իւղի շշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղղոյ կառաւարութեան գնիքն պիտի գտնուի։ ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն դարձնելու։*

Hogg

Հարիւրապատիկ մարտ Գ. Գ. ՍՈՒՐԱՆ, Մարս.

ՄԱՐԴԿԱՆ ԻՒՂԱՆ ԱՆՀՈՒՄՆ ԵՒ ԱՆՀՈՏ

83

ԽԼՈՒԹԻՒՆ

Եւ բոլորիւք գլխու մէջ։ Մէկոց իւր տան մէջ բուժելու զոյնս, առանց ընդհանուրս իւր պարագմանքն։ 30 սանթիմ գրկելով կ'ասացուի 132 երեսով պատկերազարդ տետրակ մը։ Դիմել առ։ 18

M. Nicholson, 1, rue Drouot. Paris

Աստուածատէր — Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔԻՆ, ԱՐԻՒԵԼՔ ԼՈՒՍԱԳՈՐԾ